5 රාත්‍රිය

ටිබෙටයට දකුණින් පිහිටි, ඉන්දියාවේ ප්‍රාන්ත රාජ්‍යයක් වන සිකීම් නම් කුඩා රටෙහි උපත ලද ඇස්. කේ. තෂිනම්ගයාල් දොළොස් හැවිරිදි වියේ දී සිය වැඩිමල් සොයුරු සිකීම් පුණ්ණජී හිමියන් සමග ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේ ය. ඔහු පොල්ගස්දූව ආරාමයේ වෙසෙමින් විද්‍යෝදය පිරිවෙන, මරදාන මහාබෝධි විද්‍යාලය, මරදානේ පුරාණ රජමහ විහාරය ඇසුරේ අධ්‍යාපනය සපුරා ගෙන සිකීම් මහින්ද නමින් දොඩන්දූව ශෛලබිම්බාරාමයේ දී පැවිදි බිමට එළැඹිණි. ටික කලක් කොළඹ ආනන්ද විදුහලේ ගුරුවරයකු ලෙස ද කටයුතු කළ උන් වහන්සේ ප්‍රකට වූයේ ටිබෙට් ජාතික එස්. මහින්ද යන නමිනි. නිදහසේ මන්ත්‍රය, ලංකා මාතා, නිදහසේ දැහැන, දරු නැළවිල්ල හෙවත් ජාතික තොටිල්ල ආදි දේශාභිමානී පද්‍ය කෘති ද ඔවා මුතු දම, කව්මිණ, කව්මුතු හා ළමා කව් කලඹ ආදි ළමා කාව්‍ය කෘති මාලා ද උන් වහන්සේගේ නිර්මාණ වෙයි. මහින්ද හිමියන් ළමයින් උදෙසා ලියූ ජනප්‍රිය කාව්‍ය නිර්මාණයක් වන රාත්‍රිය නමැති පැදි පෙළ මෙම පාඩමට ඇතුළත් ය. එම නිර්මාණය රස විඳීමෙන් නො නැවතී ඔබේ නිර්මාණ හැකියාව ඔප් නංවා ගනිමින් කාව්‍ය නිර්මාණ රස විඳීමට ද මේ පාඩම ඔබට මාර්ගෝපදේශ සපයයි.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

රාත්‍රිය

සමන් පිච්ච මල් ඉහිරුණු
නිල් තණකොළ පිට්ටනියක්
වගෙයි අහස අන්න බලනු
කොච්චර ලස්සන ද රෑට

බකමූණෝ පියාඹති
අනික් කුරුල්ලෝ නිදති
බෝ අතුවල එල්ලී ගෙන
මාවවුලෝ කෑගසති

මගෙ හුරතල් අක්කාගේ
මාලේ මුතු ඇට වාගේ
මේ වැටෙන්නෙ පිනි බින්දුත්
හදමු එකක් ඒ වාගේ

හඳහාමී අප දිහාව
එබී බලයි පා හිනාව
සිහිල් සුළං දැල් විදින්ට
දොරට යන්ට හොඳ වෙලාව

අහසේ තරු වැල් පිරිලා
පොළොවේ සුදු මල් පිපිලා
මඟුල් ගෙවල් දෙකක් වගෙයි
මේ දෙපළ ම හැඩ ගැහිලා

එස්. මහින්ද හිමි

අවබෝධය

කවි පෙළ ඇසුරෙන් පිළිතුරු ලියන්න.

1. **රාත්‍රි අහස කවියා සමාන කර දක්වන්නේ කුමකට ද?**
2. **එක් එක් කුරුලු වර්ගය කුමක් කරමින් සිටිත් දැ'යි වෙන් වෙන්ව ලියා දක්වන්න.**
3. **තුන්වැනි කවියේ උපමාව සහ උපමේය උපුටා දක්වන්න.**
4. **මඟුල් ගෙවල් දෙකක් ලෙස දක්වා ඇති ස්ථාන මොනවා ද?**
5. **කවියා, මෙම පද්‍ය පන්තියට පාදක කර ගෙන ඇති අත්දැකීම් විස්තර කරන්න.**

රස විඳිමු, කවි තනමු

ජීවන අත්දැකීමක් ඇසුරින් අප සිතෙහි පහළ වන ප්‍රබල හැඟීමක් අන් අයගේ ද සිත සසල වන සේ ප්‍රකාශ කිරීමට යොදා ගන්නා එක් මගකි, කවිය.

කවියෙන් පළ කෙරෙන අත්දැකීම තව කෙනකුගේ සිතෙහි හට ගන්වන්නේ පෙර නො දුටු, නො ඇසූ විරූ හැඟීමකි. මෙම අපූර්වත්වය චමත්කාරය ලෙස ද හැඳින්වේ. මේ නිසා කවිය කියවන හෝ අසන හෝ තැනැත්තාගේ සිතෙහි දැඩි සතුටක් හෙවත් ප්‍රහර්ෂයක් හට ගනී. පැරණි පඬිවරු මෙය රසය යැයි හැඳින්වූහ. එබැවින් 'කවිය' රසවත් වූ වැකිය යි.

කවි රස විඳීමට හුරුවක් හෙවත් පුරුද්දක් තිබිය යුතු ය. කාව්‍යසාහිත්‍යාදි කලා, රස විඳීමෙන් සුමට වූ හදක් ඇත්තෝ සහෘදයෝ වෙති.

කවි තනන්නට, ඔබ ලැබූ අත්දැකීමකින් ඔබේ සිත ප්‍රබල ලෙස කම්පනය විය යුතු ය. එමෙන් ම එය රසවත්ව ප්‍රකාශ කිරීමට ඊට උචිත බස් වහරක් ඔබට තිබිය යුතු ය. එවැනි බසක් කාව්‍යෝක්ති නඟන බසක් ලෙස සැලකේ. කාව්‍යෝක්ති නැඟීමට කවියා විවිධ උපක්‍රම වහල් කොට ගනී. එයින් කිහිපයක් හත්වන ශ්‍රේණියේ දී අපි උගත්තෙමු. උපමා, රූපක, අනුප්‍රාස, එළිසමය, හා විරිත ඉන් කිහිපයකි. මෙම උපක්‍රම නිසා කවියා ප්‍රකාශ කරන දැයෙහි විශේෂ අර්ථයක් මෙන් ම ශබ්ද මාධුර්යයක් ද ඇති වෙයි.

කවියා ලද ප්‍රබල හැඟීම ඉහත උපක්‍රම යොදා ගෙන ඉදිරිපත් කළ විට අප සිත ද කවියාගේ සිත මෙන් කම්පනය වෙයි නම් අපට ද කවි රස විඳීමේ දී හැකියාව තිබේ.

රසවත් කවි තනන්නට අප සතුව බොහෝ අත්දැකීම් තිබිය යුතු ය. ඒ අත්දැකීම් අප ලබා ගන්නේ පරිසරයෙනි. පොත පත කියැවීමෙන් හා වියතුන් ඇසුරෙන් අපේ දැනුමට බොහෝ දේ එකතු වෙයි. රසවත් කවි නිර්මාණය කරන්නට නම් අප අපූරු ලෙස යමක් දෙස බලන්නට පුරුදු විය යුතු යි. කිසිවකු නො දුටු ලෙස, විශේෂ ලෙස යමක් දැකිය යුතු ය. කිසිවකු නො කියූ ලෙස අප යමක් කිව යුතු ය. අපි උදාහරණ ගෙන බලමු.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

"සුදෝ සුදු වැ වලාකුළෙනි
ඇයි මේ සිල් ගත්තා වැනි?
මඟුලට කළු නො නිසි බැවිනි
එය හැර අපි යමු මෙ වෙසිනි."

"ඉරු දෙවි බබළවයි පහන
වලා ඉහළ කෙරෙයි වියන"

"දිසාවෙනැ යි මේ හිරු එන්නෙ පායා
හැරී සිටී සූරියකත් ගසේ මල්
රැසුයි දිලෙන්නේ ලණු මෙන් ඇදීලා
මඟුල් ගෙයක් දෝ ලොව මේ වෙලාවේ"

කුමාරතුංග මුනිදාස

මේ එක් එක් කවියෙන් පැහැදිලි වන්නේ කවියක් නිර්මාණය කරන්නට නම් යමක් දෙස සාමාන්‍ය ලෙස බැලීමෙන් එය කළ නො හැකි බව යි.

"වලාකුළු සුදු පැහැයෙන් බබළයි." එහෙත් කවියා එය දකින්නේ මඟුල් ගෙදරකට කළු පැහැය නො ගැළපෙන නිසා වලාකුළ සුදු පැහැයෙන් සැරසී සිටින්නා සේ ය. ඒ මඟුල් ගෙදර මංගල පහන සූර්යයා යි. වලාකුළුවලින් වියන් බැඳ ඇත. සූරියකාන්ත මල් පිපී හිරු රැස් වැටුණු පරිසරය මඟුල් ගෙයක සිරිය ගන්නා තැනක් ලෙස කවියා වර්ණනා කරයි.

පතසන් අවර ගිරි නැටියෙන් වැටෙන කල
විලිකුන් සුරත් පල වැනි වේ රිවි මඬල

සැළලිහිණි සංදේශය

බැස යන හිරු බස්නාහිර නමැති නටුවේ රැඳී ඇති වැටෙන්නට ඉතා ආසන්න, හොඳින් ඉදුණු, ඉතා රතු වූ පලතුරු ගෙඩියක් ලෙස කවියා වර්ණනා කරයි. මේ කවි කෙතරම් අපූරු ද? කිසිවකු නො සිතන ලෙස කවියා සිතයි, ලියයි.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ යමක් දෙස අමුතු ආකාරයකින් බැලීම හා සිතීම රසවත් නිර්මාණ බිහි කිරීමට හේතු වන බව යි. එය කවියකු සතු විශේෂ ගුණාංගයකි.

එමෙන් ම රසවත් කවි පබඳින්නට බොහෝ පොත පත කියවා තිබිය යුතු ය; බොහෝ දේ අසා දැන ගෙන සිටිය යුතු ය; පරිසරය හා බැඳී සිටිය යුතු ය. එවිට කවි ලියන්නට අවශ්‍ය

උපමා, රූපක හා අනුප්‍රාසවත් යෙදුම් භාවිත කරන්නේ කෙසේ ද, යෙදිය යුතු විරිත හා එළිසමය රැක ගන්නේ කෙසේ ද යන ගැටලු නිරාකරණය වනු ඇත.

වෙන වෙන හොඳ පාට ඇඳුම්
ඇඳ ගත් පොඩි ළමයි පෙළක්
වගෙයි නේද මේ ගස් ටික
නොයෙක් පාට මල් පිපිලා

මගේ නංගිගෙ පොඩි හිනාව
වගේය මේ පිච්ච පොකුර
ඇගෙ කම්මුල් දෙකේ පාට
කොයින් ද මේ රෝස මලට

එස්. මහින්ද හිමි

පාට පාට ඇඳුම් ඇඳගත් ළමයින් වගේ මල් පිපුණු ගසුත් රෝස මලක පැහැය ගත් නංගීගේ කම්මුල් හා පිච්ච මල් පොකුරක් වැනි වූ නංගීගේ හිනාවත් ගැන වර්ණනා කරද්දී අපට දැනෙන රසය කෙතරම් ද? උපමා හා රූපක යොදා ගැනීමෙන් වර්ණනා කරන මේ නැගණියන් දැකීමේ ආශාවක් අප තුළ ඇති වෙයි. කවි නිර්මාණය කරන විට ඒ කවියෙන් කියවෙන දේ අප සිතට දැනෙන ලෙස ඉදිරිපත් කරන්නට වග බලා ගත යුතු ය. ඒ හැඟීම, ඒ රසය දැනෙන ලෙස වචන යෙදීම කළ යුතු ය.

බඩගිනි වෙලා මා ගිය කල පුතුගෙ ගෙට
මැනලා වී ටිකක් දුන්නයි මල්ලකට
ගන්දෝ නො ගන්දෝ කියලා සිතුණි මට
මැනල ද පුතේ, කිරි දුන්නේ මං නුඹට

ජන කවි

මේ කවිය ඇසෙත් ම සිතට දැනෙන්නේ දුකකි. ඉතා සරල වචන යොදා ගෙන මවකගේ යහගුණය ගැනත් දරුවකුගේ දුර්ගුණය ගැනත් පවසන කවියා අප සිතෙහි දුක්බර බවක් ඇති කරයි.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ගල්වා ඉසෙහි තෙල් යහමින්
එල්ලා කරෙහි පංචායුධය
අල්ලාගෙන අතින් මා
පාසලට එක්ක ගිය
අකුරු නූගත් අම්මා ඔබ ය.

මහගම සේකර

ඉලපත ගෙන ඇය ගෙය අතු ගාන විට
ලෝකෙම ලස්සන ආවා වගෙයි ගෙට
ඇගෙ පතුලේ දූවිලි වටිනවා මට
මහ රැජිනගෙ කිරුළේ ඇති මැණික් කැට

මර්සලින් ජයකොඩි පියතුමා

මව ගැන කවීන් දෙදෙනකු පවසන දේ රස විඳින්න. අම්මා ගැන ආදරයක් සිතෙහි ඇති වෙයි. අම්මාගේ වටිනාකම හා සෙනෙහස ගැන කවියෙන් කියවෙයි.

තෙද බල විකුම් පෑ පැරකුම් ගැමුණු වගේ
ඔද වඩ වඩා කවුරුත් අපි එකා වගේ
යෙදෙමින් වැඩෙහි ජාතික බල අදන් මගේ
නිදහස් සිරිය ගෙන්වමු සොහොයුරන් මගේ

එස්. මහින්ද හිමි

මෙවැනි කවි රස විඳිද්දී අපට දැනෙන්නේ වීරත්වය යි. වීරකම සිතට දැනෙන ලෙස පද ගළපා තිබීම විශේෂ ලක්ෂණයකි.

පුවක් පතේ හෝ කුණු පත්කඩේ හෝ
කෙසෙල් කොළේ හෝ දමමින් සිඟාලත්
ඉඳුල් බතක් සෙම් සොටු හා කෙළත් ලා
අනා බිදීමෙන් කිසිවෙක් රකිත් දිවි

රැයිපියෙල් තෙන්නකෝන්

අසරණ හිඟන්නකු තම ජීවිතය රැක ගැනීමට සිඟා ගෙන එන ආහාර බුදින ආකාරය කීමෙන් අප සිතෙහි අනුකම්පාවත් ඒ සමග ම පිළිකුළත් ඇති වෙයි.

පොහොසත් අයගේ මුදල් දෙතොත්
ගරු නාමත් පදවිත් පතා ගෙනයි
දිළිඳෝ හඳුනත් හොඳින් ම දුක්
හැකි සේ දෙත් එහෙයින් යමක් ඇතොත්

කුමාරතුංග මුනිදාස

මෙහි පොහොසතුන්ගේ ක්‍රියා කලාපය ගැන අපට දැනෙන්නේ උපහාසයකි. කලකිරීමකි. අවඥා සහගත හැඟීමකි.

ආදරය, කරුණාව, ආශාව, වීරත්වය, පිළිකුල, උපහාසය වැනි හැඟීම් ඇති වන ලෙස කවි නිර්මාණය කෙරෙයි. ඒවා නැවත නැවත කියවා රස විඳින්නට සිතෙයි. කවි නිර්මාණය කරද්දී ඒ ඒ හැඟීම් දැනෙන ලෙස වචන යෙදිය යුතු යි. රස විඳින්නට රසවත් කවි නිර්මාණය කළ යුතු යි.

එළිසමය හා විරිත සහිත සිවුපද කවි ලෙසත් එසේ නොමැතිවත් කවි නිර්මාණය කළ හැකියි. ඔබටත් මේ කුමන ආකාරයකට හෝ කවි නිර්මාණය කළ හැකි යි. විවිධ රස දැනෙන ලෙස විවිධ අලංකාර යෙදුම් භාවිත කරමින්, රස වෑහෙන හැඟීම් දැනෙන කවි ලියන්නට නිතර නිතර කවි නිර්මාණය කළ යුතු ය; අභ්‍යාස කළ යුතු ය. එවිට ඔබත් දක්ෂ කවියකු වනු නො අනුමාන ය. ඔබේ අත්දැකීම් ඇසුරෙන් පුංචි පුංචි රසවත් කවි නිර්මාණය කරන්නට උත්සාහ කරන්න.

ලිඛිත අභ්‍යාස

1. **පහත සඳහන් කවිවලට මාතෘකාවක් යොදන්න. ඔබ යොදා ගත් මාතෘකාවට අදාළව තවත් කවියක් නිර්මාණය කරන්න.**

....

i. වලාකුළෙන් බැස එනවා
මිහිතලයේ වැතිරෙනවා
ගහකොළ මල් පුබුදනවා
ගංගාවල් පුරවනවා

....
....
....
....

ii. පොතක අගය නැහැ දන්නේ
මිනිසුන් ලෙඩ කරවන්නේ
රෙදි පෙරෙදි ද වනසන්නේ
'කාච්' හඬට බිය වන්නේ

....
....
....
....

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

....

iii. ගෙදර බුදුන් ඇය තමයි
පාසලේ දී ඔබ ඇයයි
පොතට පතට පණ පොවයි
ඇය දිවි මග සරු කරයි

....
....
....
....

iv. අඹ ගස මුදුනේ ටිං ටිං ටිං
කෑම සොයා ගෙන ටිං ටිං ටිං
කඩිසර ගමනින් යයි ටිං ටිං
කොයිබද උදේ ම ටිං ටිං ටිං

....
....
....
....

2. **පහත සඳහන් කවිවල ඉතිරි පද දෙක සම්පූර්ණ කරන්න.**

i. ලේ කිරි කර පොවාලා
ගුණ දම් දී වඩාලා
....
....

ii. හෝ හෝ ගා හඬ නැගෙයි
ගහ කොළ දස අත වැනෙයි
....
....

iii. ඔවදත් දී මනා
රකී දෑස මෙනා
....
....

iv. කියන බොළඳ වදන්
මලකි ය මුදු ගුණෙන්
....
....

v. නිලට දිලෙන ජලේ
ඕලු නෙලුම් දිලේ
....
....

3. **පහත සඳහන් කවිවල විරිතට අනුව හිස්ව ඇති කවි සම්පූර්ණ කරන්න.**

i. විනෝදය ලැබුමට
තොරතුරු දැන ගැනීමට
....
පරිගණක එයි අපෙ උදව්වට

ii. විහඟුන් සැරි සරයි
විල්වල නෙලුම් පිබිදෙයි
....
....

iii. උණුසුම සිසිල සොම් ගුණ පිරි පින්බිමකි
දාගැබ් මහා වැව් තැනවුණු ජයබිමකි
....
....

iv. රස පල සුවඳ කුසුමින් තුරු හිස පිරෙන
උණුසුම සිසිල සම ලෙස හැම වෙත පුදන
....
....

ප්‍රායෝගික අභ්‍යාස

1. **සරල මාතෘකා ඇසුරෙන් කවි ලියා කුඩා කවි පොතක් නිර්මාණය කරන්න.**
2. **ඔබ අවට පරිසරය හොඳින් නිරීක්ෂණය කරන්න. එහි ඔබ දුටු සිත් ගත් වස්තුවක් හෝ අවස්ථාවක් කවියට නගන්න.**
3. **ඔබ ලියූ කවියට මාතෘකාවක් ද යොදන්න. ඔබ ලියූ එවැනි කවි එකතු කර කවි පොතක් නිර්මාණය කරන්න.**